

Ivan Šaško
pomoćni biskup zagrebački
Uvod i homilija
u euharistijskome slavlju pete nedjelje kroz godinu (B)
u okviru Trodnevnice pred blagdan blaženoga Alojzija Stepinca
Zagrebačka prvostolnica
nedjelja, 8. veljače 2015. u 18 sati

Uvod:

Slavimo dan Gospodnji; slavimo Gospodina koji nas je pozvao i darovao svoju blizinu. Zahvaljujemo mu za milost kojom nas obnavlja i za milosrđe kojim nas liječi od naše nevjere, od naših nemoći, od naše malodušnosti. Dajemo mu hvalu za prisutnost koju osjećamo u zajedništvu Crkve, u ljubavi i zagovoru svetih i blaženih.

Pripremajući se trodnevnicom za proslavu blagdana blaženoga Alojzija otkrivamo dragocjenost koju nam je Bog po njemu darovao i daruje, da i sami budemo vidljiva Kristova ljubav u kušnjama koje pred nas i naše bližnje donosi bol i ljudska bijeda. Vjera pročišćuje pogled, zajedništvo Crkve nas jača, a euharistija otvara prostore nade.

Predajmo Bogu svoje živote, prinesimo trpljenja na njegov oltar u Kristovoj žrtvi, preporučimo svoje nakane zagovoru blaženoga Alojzija, spominjući se potreba najbližih, naših obitelji, supružnika, djece i mladih; spominjući se očajnih, tužnih, bolesnih, siromašnih, ranjenih na duši i tijelu te noseći pred Gospodina velike nakane naše hrvatske domovine.

Na poziv pape Franje danas posebno uključujemo nakanu da se prekinu najnedostojnija ljudska djela suvremenoga ropstva – trgovanje ljudima.

Braćo i sestre, priznajući svoje grijehе i kajući se za njih, molimo Gospodina da nam daruje svoju slobodu i povede nas putem radosti i mira.

Homilija:

Liturgijska čitanja: *Job 7, 1-4.6-7; Ps 146;*
1Kor 9, 16-19.22-23; Mk 1, 29-39

I. I večeras smo na kraju čitanja izrekli zahvalnost za Božju riječ. U svojoj smo vjeri i nakon riječi patnika Joba izgovorili: *Bogu hvala*. Ne bilo kojih riječi, nego onih koje odražavaju ljudsku nesigurnost, nemir i očaj. Job je završio govoreći: „Život moj samo je lahor i oči mi neće više vidjeti sreće.“ Pa ipak i na te riječi dali smo hvalu Bogu.

Teško je bilo prečuti kojim opisima i slikama Job govori o životu. Kao da smo ih prepisali s usana i sa srca mnogih naših suvremenika. Job donosi tri životna stanja u kojima se lako čita nesloboda i muka življenja.

Najprije kaže da je ljudski život nalik životu vojnika koji se treba držati zapovijedi, discipline; koji ne raspolaže sa svojim vremenom ni slobodom.

Druga je Jobova slika života nadničarenje. Nadničar nastoji preživjeti; u brizi i strahu hoće li mu tko dati posao, da bi živio od dana do dana, da bi prehranio sebe i obitelj. Uz tu je sliku Job povezo i roba, čovjeka koji je vlasništvo drugoga, koji ne samo da poput nadničara čeka plaću, nego nema pravo niti na odmor, koji čezne za hladovinom.

II. Sav život stane u riječi o jadu i mučnini. To ponavljanje dana i noći u neslobodi, jedni nalik drugima ostavljaju dojam da se zapravo i ne živi. Zato Job, da bi opisao životnu prolaznost, koristi sliku predmeta s tkalačkoga stana, sliku čunka koji nemirno prolazi na nitima osnove. Job na tren zanemaruje da upravo taj čunak unosi poprečne niti koje stvaraju likove, koje mogu oslikati tkanje, dati mu životnost.

Ne, Job se osjeća kao da je bacan s jednoga kraja u drugi, udaran i izudaran okvirima života; u nepostojanosti, u nemiru i nevažnosti. Svoj opis završava slikom lahora, ali ne kao daškom olakšanja i osvježenja, nego onim prolaskom vjetra koji Knjiga Propovjednikova koristi da bi opisala ispraznost nad ispraznošću - *habel habalim hakkol habel*. Prolazak povjetarca korišten je kao slika neispunjene prolaznosti.

Iz tih slika, kratkoga sažetka koji ne uspijevaju nadmašiti suvremeni književni opisi ljudskoga očaja, vidimo da Job ne govori o poteškoćama pojedinca. On predstavlja čovjeka koji je - iznenada i neobjašnjivo - lišen svega. Vidi tek komadiće života koji mu jedan za drugim izmiču i gube se.

III. U potrazi za smislom Job pred sobom nalazi samo zid Božje šutnje i beskoristan govor svojih prijatelja koji ga pokušavaju utješiti. Suočen s pitanjem trpljenja nevinih, Job ne dohvaća smisao. Sasvim malen, sasvim malen, nalazi se pred otajstvom, slomljen u svojoj boli.

Možemo li mi, braćo i sestre, na iznesene Jobove slike o životu reći: *Bogu hvala?* A rekli smo. I vjerujemo da je taj odgovor ispravan, dok i sami možemo nadopunjavati slike ljudske tjeskobe, razočaranja i očaja; dok se pred nama gomilaju iskustva ljudskoga besmisla, nasilja, nepoštovanja u kojima trpe nedužni.

Nije rijetkost da se nađemo s Jobom na granici ljudskosti, na granici ljudskih snaga, na razmeđu između blagoslivljanja i proklinjanja. Zato ne smijemo zaboraviti *Bogu hvala* koji kao Crkva izgovaramo.

Među nitima Jobova očajavanja večeras ne smijemo prećuti jednu njegovu riječ (*z^ekor*) koju smo na hrvatski preveli s dvije riječi: *Spomeni se*. To je riječ upućena Bogu, riječ molitve. Job ne završava u mraku očaja.

On shvaća da postoji netko ispred njega komu se može izreći čežnja za životom; netko pred kim se može plakati, sanjati, nadati se... Netko tko sluša naše vapaje i molitvu.

IV. Kao kršćani odgovor na Jobovu molitvu nalazimo u današnjemu Evanđelju. Prije Isusova dolaska na svijet, kao i nakon njega, čovjek je pokušao davati razna tumačenja na pitanje o ljudskom trpljenju: kao posljedice za učinjene grijehe ili kao prenošenje odgovornosti, kao potrebe za pročišćenjem ili pak kao trpljenje za druge.

Evanđelje ne daje iscrpne odgovore, nego ističe tri vidika, važna za naš vjernički život. Nakon njegova pojavljivanja u sinagogi u Kafarnaumu, Isusa susrećemo u Šimunovoj kući, u ozračju obitelji, pred bolesnom osobom. Ta njegova prisutnost govori o Bogu koji ne želi ljudsko otuđenje. Bog nas je stvorio za život, što je puno više od tjelesnoga ozdravljenja. Evanđelistu je bilo važno naznačiti Isusovu gestu kojom podiže bolesnicu, a ona - oslobođena ognjice - poslužuje. Prihvatanje Boga kao gospodara života postaje služenjem bližnjima. Isus je očitovao Božje gospodstvo nad svakim životom i otkrio njegov temeljni smisao.

No, jednako tako Isus objavljuje solidarnost Boga s čovjekom. Trpljenje jest sablazan; bol ostaje dijelom otajstva života. Upravo zato Božji neprijatelj koristi patnju da bi ovladao čovjekom, učinio ga očajnim. Đavao ne trpi s čovjekom, nego trpljenje koristi da bi čovjeka suprotstavio Bogu. Isus ne briše bol svojim čudom, nego trpi, da bismo čuvajući nadu, voljeli bližnje.

Treća je oznaka - molitva. Ljudska patnja traži onoga tko ju može ublažiti. Naše nam srce govori da patnja nije zadnja postaja.

Život, bolest, smrt, dio su velikoga otajstva u kojemu živi sjeme nade. Nada je nerazoriva jezgra, premda prekrivena, premda začahurena u ljudskoj bijedi. Čovjek koji moli svjedoči o nadi. Kršćanin ne izaziva Isusa da siđe s križa, nego se raduje što nije povukao svoje obećanje i što nam je darovao pogled onkraj umiranja, što nam je darovao nadu uskrsnuća.

V. Ako u tome svjetlu, potaknuti dodatno riječima apostola Pavla Korinćanima, promotrimo život blaženoga Alojzija, vidjet ćemo onu čudesnu kršćansku podudarnost koja se tiče svakoga od nas.

Pavao piše: „... slobodan od svijeta, sam sebe učinih slugom... bijah nejakima nejak da nejake steknem. Svima bijah sve da pošto-poto neke spasim.“

Pastir i mučenik Alojzije u okolnostima nametanja neslobode, očuvao je slobodu; postao je nejak, ne po vanjskoj prisili, nego po spremnosti na prihvaćanje spasonosne malenosti; prihvatio je mudrost križa, radi upućivanja na uskrsnuće.

Jobova je muka i mučnina proizlazila iz neslobode, iz životnoga umora koji nije vidio smisao. Krist je postao slugom, prihvatio smrtnu osudu, da bi po križu spasio svijet. Kristov učenik, nadbiskup Alojzije, u svojim danima trpljenja čvrsto je držao niti pouzdanja u Boga, na Božjemu 'tkalačkom stanu', niti kojima je tkana povijest vjere i radosti; nitima kojima je istkana najljepša hrvatska tkanica.

Da, željeli su ga učiniti neslobodnim poslušnikom, jednim od izvršitelja naloga, vojnikom ideologija ili Partije; željeli su od njega učiniti nadničara koji strepi zbog svoga siromaštva i nametnutoga dojma u javnosti; željeli su ga učiniti robom koji niječe pravoga Gospodara.

VI. Da je prihvatio ponudu slobode zemaljskih moćnika, zanijekao bi slobodu i smisao života. Nasuprot njihovim očekivanjima i željama, on je preslikao današnje Evanđelje: čuvao je dostojanstvo u poniznosti služenja; nasljedovao je Isusa u svojoj i tuđoj boli, osjetljiv za patnju, naročito zbog istine; molitvom se obraćao Bogu da mu udijeli snagu, misleći na Crkvu, misleći na nas.

Zbog toga smo ga zavoljeli; zbog toga je ostao živ u srcima naraštaja koji u njemu, nakon mučeničke smrti, vide Kristovu prisutnost. U vjeri znamo da njegov zagovor i nama pomaže pronalaziti sjeme nade koje je Bog posijao u srce svakoga čovjeka, da se suprotstavimo očaju koji zarobljava onih koji iz svoga života izbacuju Boga.

Vidimo da su ljudi danas lak plijen razočaranja i obeshrabrenosti. Čini se da ponavljaju Jobove riječi, ali je razlika u tome što se Job obraća Bogu; Job moli i – premda na rubu snaga – on računa s Bogom. Današnji očaj je korov niknuo na polju s kojega se odstranjuje Boga; na kojemu se pokušavaju izbrisati tragovi Boga Stvoritelja, Krista patnika i Duha obnovitelja; na kojemu čovjek još jedanput pokušava zatvoriti oči pred otajstvom života. Plodovi s toga polja su gorki: nasilje i ponižavanje čovjeka, ugrađivanje neistine u nosive sastavnice društva, razaranje obitelji, gorčina raznih ovisnosti, neosjetljivost prema bližnjima, nesposobnost za istinsku radost...

Blaženi Alojzije otkriva evanđeosku zbilju koja je prokušana patnjom: poniznost pred otajstvom života, zauzimanje za istinu u svim okolnostima, čuvanje dragocjenosti obitelji, osjetljivost za bližnje, nesebičnost koja donosi radost. Zato smo i večeras došli reći: *Blaženi Alojzije, tješi nas i zagovaraj!*

VII. Ne zaboravimo da su se oko Isusa, a kasnije i oko svetaca – do danas – okupljali ljudi s raznim razlozima, pobudama i motivima. U Evanđelju čujemo apostole kako Isusu na samotnome mjestu govore: *Svi te traže*. A on nije rekao: Evo, idem k njima, nego: *Hajdemo drugamo*; uputio se u obližnja mjesta, k onima koji ga još nisu upoznali. Oni koji su ga susreli osjetili su dodir koji je dostatan. No, Isus je znao da ga traže poglavito zbog znatiželje, zbog čuda, zbog popularnosti, zbog postavljanja zamki. On potvrđuje da je njegov poziv potražiti.

I blaženoga Alojzija su za života tražili s raznim motivima. Postojali su oni koji su ga promatrali, koji ga nisu ni poznavali ni razumjeli. Odvojili su ga, ne bi li ga slomili i potvrdili ispravnost svojih postupaka. S druge strane, Alojzije je mislio na one koje su slamali, koje je život, nepravda, tuga slamala i slomila. Oni su ga poznavali, makar su ga možda vidjeli i čuli tek jedanput. Iako nisu mogli doći do njega, oni su ga našli. To su potvrdili i kasnije dolazeći ovamo na njegov grob. Životna istina, doduše, svakoga čovjeka pronađe. I na ovome su grobu bili i molitelji i istražitelji, i suci i svjedoci. Ali, najviše je onih koje je Isus tražio daleko od poznatosti, ugleda, moći, utjecaja.

Tužno je osjetiti da još ni danas pojedini nositelji državnih dužnosti i služba, oni koji bi ponizno i zahvalno trebali drugima svjedočiti o tome biseru kršćanske duhovnosti i hrvatske ljepote, nemaju jasne pojmove i jasne stavove glede blaženoga Alojzija. A trebali bi, itekako; ako ne kao vjernici, onda kao ljudi koji ovdje na njegovu grobu, tome znamenu vječnoga života, mogu *naučiti razmišljati u poniznosti, razgovarati u sućuti, donositi odluke u odgovornosti, služiti u zajedništvu*. Ovdje se svatko tko nosi odgovornost za druge ljude, od obitelji do države, treba umiti suzama i ohrabriti vjerom. *Alojzije, tješi nas i zagovaraj! Amen.*